

Баба Катя

Тетяна Булат

— То ви, хлопці, не знаєте, якою Катерина була у молодості! – буркнув, ніби образився на місцевих хлопчаків, що підтрунювали над бабою Катериною, дід Степан.

І пам'ять понесла його в ті юні роки, коли він потерпав від зухвалої Каті. Мала така, худенька, але сила волі і характер ще ті! Було, не підступитись до неї. Нікому спуску не давала. Деякі хлопці навіть трохи боялися, вірніше, сторонилися Каті, бо могла вжалити різким словом, ніби дикий джміль.

Та, насамперед, Катерина просто була чесною і справедливою. Не любила лестощів, брехні, сама ніколи пліток не наводила ні на кого. Тому, розумієте, в який би час така людина не жила, завжди їй буде не так легко.

Катя гарно вчилася, активно займалася спортом і завжди брала участь у всіх спортивних змаганнях школи, району та області. Цілеспрямованість, рішучість та наполегливість, притаманні їй, допомагали здобувати високі результати.

Шкільні роки пролетіли, як весняний вітерець у березні. Залишивши по собі теплоту у серці дівчинки, школа запам'яталася їй, як друга домівка. І де б не була вона, декілька разів на рік обов'язково приходила до школи. Просто на подвір'я... згадати своє дитинство.

Інститут, навчання, заміжжя та народження первістка.

Катерина незчулася, як листок календаря почав відлік четвертого десятка. Чудова родина, синок підростає, мала доня Світланка радує душу своїм щебетом. Все їй потрібно знати! Чому літак в небі літає? Чому вода не витікає з річки? Де повітря, якщо його не видно?.. Такі запитання сипалися зі Світланки, як з рогу достатку. Та молода жінка тільки радувалася тому, бо пам'ятала, як сама була такою ж "чомучкою".

Катя жила у своєму рідному місті, у мальовничому Херсоні. Містяни вважали Херсон — південною окрасою України. Тепле, ніжне, з дитинства знайоме кожною вуличкою, воно завжди захоплювало жінку.

Кожного року клас Каті збирався на зустріч однокласників. З величезною радістю на такі зустрічі ходила і Катерина. Вона неймовірно любила школу. Старі тополі, що колись були маленькими, зараз вишикувалися в ряд, ніби дозорні, вже сягають з п'ятиповерховий будинок.

На цих зустрічах жінка виділяла собі півгодини для усамітнення — ходила до шкільного стадіону... Скільки тут прожито і здобуто! В ці миті пам'ять завжди повертала її в роки юності – безмежно щасливі і безтурботливі.

Росли діти. Сашкові вже вісімнадцять, скоро служити. Це було його рішення. Батько служив, друзі також, тому він не дозволить собі відсидітися вдома. Хоча мама на престижній роботі працює, могла б і "відмазати", як кажуть.

Катерина Василівна працювала начальником цеху на заводі. Жили вони заможньо, бо обоє з чоловіком все життя працювали на важких роботах, але з високим рівнем

оплати. Тож, пенсія у кожного була нормальна, на життя вистачало.

Сашко жив у рідному місті, а Світланка вийшла заміж у Київ. Все гукає матір приїхати, погостювати. Вже і онуки підрости, у Катерини Василівни їх аж четверо! І всі любили літом приїхати до бабусі на дачу. Дачний кооператив побудували прямо за останніми багатоповерхівками міста. Дуже зручно – і приватний будинок зі своїм клаптиком землі, і до міста – одна зупинка на маршруті. Катерина Василівна більше жила там, аніж в квартирі в центрі міста.

85 років сьогодні виповнилося бабусі Каті. 85...

А постать горда, як у юності, слова такі гострі іноді вилітають — схожі на жало.

Постаріла.

Особливо змарніла після смерті чоловіка. Це прибило її до землі. Рідна душа пішла на небо і, ніби, забрала з собою всю життєву силу і енергію баби Каті.

Її звичкою стало виходити на лаву, що попід забором, і гуляти на вулиці. Вже давно дачний кооператив обріс, загородився, розбудувався і перетворився на приміське селище. Такий собі, плавний перехід від міста до найближчого села.

Всі місцеві, та й не місцеві також, знають стареньку, що постійно гуляє на лаві. Привітна, усміхнена, спілкується з усіма перехожими... Але і спуску тим, хто нагліє, не дає. Було одного разу, якийсь молодик, проходячи повз баби Каті, кричав на свою вагітну дружину. Ви б бачили, що тоді сталося! Спочатку бабуся спробувала поговорити з ним, а потім, як слова виявилися марними, схопила ганчірку, що сушилася на заборі, та так відходила того пройдисвіта, що мало йому не здалося. Наука, як ображати жінок, мабуть, на все життя.

Ось так і тяглися день за днем в череді місяців і років. Приїжджали діти, онуки з правнуками залюбки гостювали у бабусі.

Катерина Василівна частенько, наскільки дозволяло здоров'я, човгала до шкільного двору, щоб знову відродити пам'ять про дитинство і юність. Опиралася на новенький паркан, яким загородили стадіон, і спостерігала за молоддю. Останні дні їй особливо було важко на душі. По телебаченню тільки й чути розмови про агресію Росії та про війська на наших кордонах...

Такої люті і водночас безпорадності баба Катерина не відчувала давно!

Сашко, її первісток, її любий синочок одразу, в перші дні пішов у воєнкомат. Господи... У своїй хаті Катерина вила хижим вовком! Стоячи на колінах, молила Господа про захист України.

...

Херсон вже 2 місяці під окупацією.

— Та звичайно, боїться...Хоча, завжди такою бідовою бабою була, ще з молоду. Дивно. – гомоніли жителі вулиці, які прожили з Катериною Василівною багато років поряд. Вони не розуміли, як можна спілкуватися з тими нелюдьми, що заїхали танками "спасать" українців у Херсоні.

Сусіди навіть не віталися зі зрадницею бабою Катериною. Не могли їй вибачити такі відносини з рашистами. Десятками лежали трупи на вулицях Херсону. Баба Катя ніби

не помічала цього.

Щовечора на лаву до неї приходили російські солдати. Вона гомоніла з ними. Не так, щоб дуже приязно, але і без задиркуватості.

— Чули? Чули? Учора вибух всі почули? Це наші! Вони скоро відіб'ють нас, скоро, вірте! – пошепки поділився думками з сусідськими бабусями дід Петро.

Вибухи почали повторюватися. А ще на листівках, що клеяли на стовпи, почали попереджати місцевих жителів, про наступ ЗСУ. Просили потерпіти. Хто розклеював листівки – ніхто не знав. Але вірили кожному слову.

Вибухи не просто лунали постійно, зброя чітко громила позиції рашистів, що хизувалися фразами "Россия здесь навсегда"! Ніхто з росіян навіть не думав, що таке може бути. Вони почали готувати відхід.

З ранку гримів бій. Весь Херсон сидів у бомбосховищіх та льохах. Снаряди та осколки розліталися на сотні метрів.

— Пригніться, будьте обережні! – пролунало по коридору бомбосховища. Зі сторони армії РФ полетіли гради. Деся недалеко сильно громихнуло.

Почула цей вибух і баба Катя. Серце зайшлося.

— Мабуть це біля...

Ледве закінчилася кононада, як Катерина Василівна вилізла з льоху, який побудували ще з чоловіком. Та хіба вона думала, що льох слугуватиме не для зберігання овочів та консервації, а для спасіння її життя на старість літ...

Ноги самі понесли бабу Катю в сторону школи. Ось ще трохи, неподалік, за рогом. Там місце її сили, там живе її дитинство і юність.

НІ!

Стара бабуся стояла на колінах біля розтрощеного паркану, перед яким глибочила вирва від снаряду. Сліз не було. Застигли. Але й школи також вже не було...

З того дня пройшло три місяці. Сашко телефонував матері, це трохи заспокоювало її, але ж напруга росла.

Вибухи один за одним проріджували армію ерефії, що не могло не тішити місця.

Баба Катя, як і раніше, спілкувалася з російськими бойовиками.

Початок листопада жителі Херсону не забудуть ніколи. Йшли запеклі бої за південну окрасу України. З правого берега армія ЗСУ тиснула ворога на лівий. Вони тікали лодками, паромами, чим тільки могли. Їхнє славетне "передислоцировались". ВТЕКЛИ! 11 листопада 2022 року ЗСУ зайшли в Херсон, остаточно відтіснивши армію ерефії на лівий берег.

По вулиці йшло четверо чоловіків у військовій формі.

Місцеві бабусі вийшли, плачучи, обіймали солдатиків, пригощали їх пиріжками та різними смаколиками. Та хлопці були по справі.

— Чи не знаєте, часом, бабусю...здається Катериною її кличуть? – спитали у зібравшихся навколо них людей військові.

— Знаємо. Знаємо! – наперебій зашуміли всі.

— Ви її арештуйте обов'язково!

— Колаборантка вона і все тут!

— Ви б бачили, вона з тими клятими московитами розмови розводила... Тьфу! - аж одвернулася від огиди сусідка баба Настя.

— Так-так, саме вона нам і потрібна, покажіть де живе — зраділи служиві.

Баба Настя так побігла по вулиці в сторону хати Катерини, що аж непримерзле листя попіднімалося. Слідом за нею попростували військові і багато місця.

— А ще відмінниця колись була, фото на дошці пошани висіло, передовик виробництва! А тут злигалася з цими рашистами! Тьфу, — не могла вгамувати свої емоції баба Настя.

— Ось тобі зараз! Арештовуйте її, хлопці!

Те, що сталося потім, ніколи не зітреться з пам'яті присутніх.

Військові повільно опустили на коліно і вклонилися старенькій, що сиділа з гордо піднятою головою на лаві. Вона піднялася. Підійшла до них.

— Встаньте, хлопчики. Встаньте, синочки...Це вам треба кланятися в ноги. Вам - нашим визволителям!

Здавалося, що в цю мить затихло все: машини, вітер, навіть птахи перестали щебетати.

З колін піднявся старший офіцер, підійшов і ніжно обійняв бабу Катю.

В ситуації, в якій ніхто не розумів, що коїться, не розгубилася тільки баба Катя. Вона тихенько вислизнула з обійм і зі словами: "я зараз, почекайте хвилику", майже побігла в двір.

Військові піднялися з колін, виправилися і повернулися до людей, які за цей час позходилися з сусідніх вулиць. З двору вийшла Катерина. В руках якась брудна ганчірка. Почала розмотувати її. З-під ганчірки, замотаний у поліетилен і перев'язаний стрічкою, пробився жовто-блакитний колір.

Прапор! Прапор України закопала, щоб не знайшли вороги, вірніше, зберегла Катерина Василівна.

86 років. Вже можна і вмерти, подумала з початку війни баба Катя. Тому і не боялася загинути. Вона придумала ідеальний план. А після того, як розбомбили її школу, почала реалізовувати його в життя.

Вдень, спілкуючись з солдатами російської армії, вона хитренько випитувала їхні позиції, місця дислокацій, збору, кількість і розташування техніки... Робила це уміло. Та й хто подумає на стареньку, що вона шпигун! Ледве ходить, стара-стара.

Потім через сусідського малого шибайголову, передавала дані нашим віськам.

Завдяки інформаційній допомозі баби Каті, видалася можливість здійснити контрнаступ і відвоювати окуповані Росією херсонські території.

Катерина Василівна йде по центральній вулиці свого рідного міста.

Так. Ще не закінчилася війна.

Ще не кінець. АЛЕ!

По Херсону скрізь розвиваються прапори України.

Бо Херсон - то УКРАЇНА!

А УКРАЇНА – то ПЕРЕМОГА і МИР!